Barrokoa

sábado, 11 de agosto de 2018 12:39

BARROKOA

1600 - 1750

Gordetzen den lehen operatik, Bach-en heriotzara arte

Musika monarkia absolutisten zerbitzura dago, baita aristokrazia eta elizaren zerbitzura ere. Haientzat, euren boterearen adierazle bat da.

Italian hasten da eta Europa osotik zabaltzen da, Alemanian lortuz mailarik altuena.

Ni, Johann Sebastian Bach, sasoi honetako ordezkaririk nabarmenena naiz

Antzokiak sortzen dira, operaren garapenari lagunduz.

Instrumentista birtuosoen figura agertzen da.

Musika-Tresnak bilakaera garrantzitsua dute:

- eraikuntza-teknikan hobekuntza handia ematen da, eta ondorioz instrumentisten teknika hobetu egiten da; melodia zailagoak jotzeko aukerak emanez.

BARROKO hitza portugesetik dator eta "perla irregularra" esanahia du.

Gehiegizko apaindura, kontrasteak, kolore biziak, ... dira ezaugarri nagusiak.

Nabarmenkeria, handikeria eta naturaltasun eza adierazteko erabiltzen den hitza da.

EZAUGARRIAK

- Melodia konplexuagoak, apaindura eta zehaztasun handiagoarekin.
- Erritmo aniztasak, pultsu azkarragoekin.
- Tonalitatea ezartzen da: lehengo modoak eskala mota bitan biltzen dira: MAIORRA eta MINORRA
- Orkestra sortzen da.
- Baxu jarraituak lagundutako melodia da testura nagusia.
- Ñabardurak instrumentuen arteko aldaketekin burutzen dira
  - FORTE (instrumentu ugari)
  - PIANO (instrumentu gutxi)
- Elementu desberdinen arteko kontrasteak: erritmoa, tempoa, melodia, tinbreak, ...)
- Sentimendu edo efektu desberdinak adierazteko joera: amorrua, oinazea, poztasuna, ...
- OPERA sortzen da
  - Gordetzen den lehen opera: EURIDICE, Jacopo Peri (1.600)
  - Lehenengo opera garrantzitsua: L'Orfeo, Claudio Monteverdi (1.607)

@biotef

BAXU JARRAITUA

Instrumentu polifonikoekin egindako akonpainamendu teknika da, non baxu lerro doinuaren gainean akordeak inprobisatzen dira.

Errazago izan dezaten, zenbakiak idazten dira akordeak adierazteko → BAXU ZIFRATUA

AHOZKO MUSIKA PROFANOA

OPERA

Musika, poesia eta dantza biltzen dituen forma nagusiena da. Bakarlari, koru eta orkestren nahasketak osatzen dute.

ZATI NAGUSIAK:

- Obertura → sarrera instrumentala
- Errezitatiboa → ahozko hizkuntza eta kantuaren erdibidea.
- Aria → bakarlariak bere ahalmenak erakusten dituen pasarte melodikoa.
- Interludio instrumentalak → atal desberdinak batzen dituenak.
- Koruak eta dantzak

AHOZKO MUSIKA ERLIJIOSOA

Orkestra, bakarlari eta koruentzat idatzitako musika da, errezitatiboak, ariak eta koruak dituena, operaren eragina azalduz.

ORATORIOA: Testu erlijiosodun drama musikala da. Opera antzekoa da, baina ez da antzezten ezta dantzarik egiten.

PASIOA: Jesusen nekaldia eta heriotza kontatzen duen drama liturgikoa da.

KANTATA: "Kantatua" italieraz. Erlijiosoa zein profanoa izan dezake.

KORALA: Eliza luteranoetako elizkizunetan abesten ziren kantu liturgiko hauek, Johan Sebastian Bach-en aurkitu zituen ordezkaririk gorena.

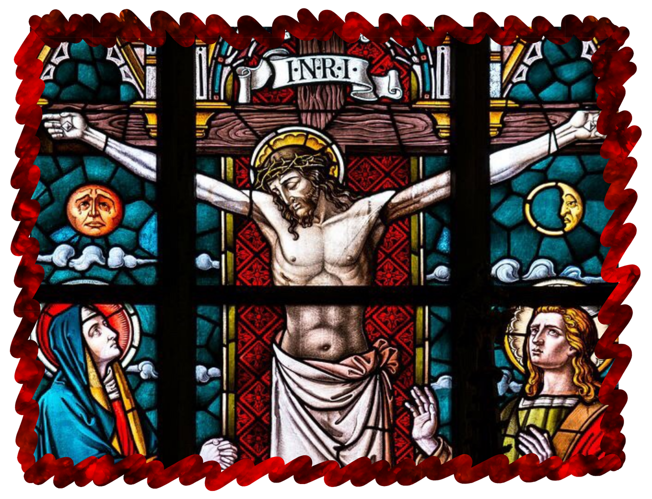

CASTRATI

Emakume abeslari eta artistak antzeztea debekatuta dute. Haien zeregina ordezkatzeko, 8-10 urte bitarteko mutiko abeslariak kastra egiten dira (barrabilak ebaki), ahots berezia lortuz: ahots zuria galdu gabe, baina adin helduan nagusi baten birika-ahalmenarekin. Sasoiko izarrak dira (Madona, Michael Jackson eta abarren antzera)

MUSIKA INSTRUMENTALA

Harizko musika-tresnak egin edota konpontzen dituena

Sasoi honetan bere garrantzia hartzen du, batez ere luthierren lanari esker eta orkestra barrokoaren sorrerari esker.

Hari igurtzia, teklatudun tresnak (baxu jarraitua), haize zura, haize metala, perkusioa.

CONCERTO (KONTZERTUA): hiru mugimenduko (arin- astiro-arin) lan instrumentala.

- **Bakarlari kontzertua:** bakarlari bat eta orkestraren arteko elkarrizketa.
- **Kontzertu grossoa:** orkestra osoa (TUTTI, GROSSO, RIPIENO) eta instrumentu talde txiki baten (CONCERTINO) arteko elkarrizketa.

SUITE: Erritmo, tempo eta izaera desberdineko DANTZEN segida
- Alemanda
- Giga
- Courante
- Zarabanda ...

TOCCATA: Teklatudun instrumentuentzat lan laburra, eskala eta arpegio arinekin eta atal fugatuekin.

FUGA: molde polifoniko konplexua, non hasieran gai nagusi bat aurkezten da eta erantzuna izeneko gaiak denbora guztian imitatzen baitu.

HARIA: bibolina, biola d'amore, tiorba, mandolina, klabea

HAIZEA: piccoloa, zehar txirula, oboea, fagota, tronpeta, tronpa

PERKUSIOA: Tinbalak

KONPOSITOREAK

- J.S.Bach
- Vivaldi
- Haendel
- Corelli
- Lully
- Telemann
- Purcell
- Scarlatti
- Albinoni
- Rameau
- Pachelbel